

LIBRIS

We know
books

PATRICIO STURLESE

TAINA INCHIZITORULUI

editura rao

LIBRIS

We know
books

Descrierea CIP a bibliotecii Naționale a României
STURLESE, PATRICIO

Taina inchișitorului / Patricio Sturlese; trad.: Andreea
Daniela Bârsan. - București: Editura RAO, 2010

ISBN 978-606-8251-73-8

I. Bârsan, Andreea (trad.)

821.134.2(82)-31=135.1

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

PATRICIO STURLESE
El Inquisidor

© Patricio Sturlese, 2007
© Random House Mondadori S.A., 2007

Traducere din limba spaniolă
ANDREEA DANIELA BÂRSAN

© RAO International Publishing Company, 2007
pentru versiunea în limba română

noiembrie 2010

ISBN 978-606-8251-73-8

*Pentru Pierpaolo Ettore Nicola,
María de las Victorias
și Gabriela Luciana.*

Humbi, iezuiți. Pentru Osvaldito, pentru filosofile pe care le-am descoperit în barul său și pentru istorioarele de neuitat cu privire la vechea cinematografie cehoslovacă. Pentru Guadalupe. Pentru Rut Beresovsky, pentru corecturile și atenția sa personală. Pentru Colegiul Máximo din San José, pentru că mi-au permis să păstrez această operă în cea mai mare bibliotecă teologică din America de Sud. Pentru Guillermo Muzzio (odihnească-se în pace!), pentru că s-a interesat de ciorna acestui roman. Pentru Matteo și Sara, pentru că m-au urmat de la Genova și până la castelurile medievale de pe Valea Aostei. Pentru Daniela Rinaldi, pentru interesul arătat ideilor mele. Pentru pădurile bogate și întunecate din Bella Vista. Pentru Chuck Schuldiner (odihnească-se în pace!), pentru că mi-a arătat că există spirite neștiute și oculte în această lume; pentru Chuck, toată admirația și respectul meu.

Pentru tine, Claudia.

CUPRINS

PROLOG. Vânătorii de vrăjitoare	9
PRIMA PARTE. Arta confuziei.	13
I. Cavalerul Ordinului Sfânt.	15
II. Cărarea către întuneric	39
III. Tribunalul Sfântului Oficiu	50
IV. Răsuflarea diavolului	82
V. Farnecele cărnii	90
VI. Bătrânul maestru	114
VII. Autodafeul	137
VIII. Locașul domnului	158
PARTEA A DOUA. Pași nesiguri	173
IX. Femeia în alb	175
X. Sigiliul Sfântului Luca	198
XI. Sigiliul Sfântului Matei	209
XII. Vrăjitoarele din Montpellier	235
XIII. Ultimul sigiliu. Dezvăluirea Sfântului Ioan	263
PARTEA A TREIA. Descoperirea cărților	275
XIV. Vigilia.	277
XV. <i>Libronum Prohibitorum</i>	283
XVI. <i>Revelatio</i>	298
XVII. Cărțile	307

XVIII. Mântuirea.....	322
XIX. Răspândirea infecțioasă a ereziei.....	336

PARTEA A PATRA. Sabatul	353
XX. Jugul.....	355
XXI. Înțelegerea. Începutul focului	370
XXII. Cavoul.....	387
XXIII. Răzbunarea oarbă	402

EPILOG. Limbajul semnelor.....	432
Mulțumiri.....	437

Această carte a fost scrisă între 2 aprilie 2001 și 23 octombrie 2003. La ora 20.17, într-o seară caldă, senină și înstelată de joi, cu inconfundabila constelație a Scorpionului la asfințit, închei acest al doilea roman pe care l-am numit Taina inchizitorului.

PATRICIO STURLESE

CAVALERUL ORDINULUI SFÂNT

În fața mea, vicarul lui Hristos mă măsura în liniște, cu o privire pătrunzătoare. Pe deget avea inelul cu sigiliu, iar înfățișarea lui îmbătrânită trăda oboseala acelor care navighează pe mări agitate, aruncând iar și iar năvodul fără nici un rezultat. Erau vremuri grele pentru credință. Corabia Bisericii traversa oceanul învolburat al Renașterii, printre spume și talazuri, condusă de un pontif care ținea cârma, hotărât să nu se scufunde în mijlocul Reformei și al ereziilor.

Clement al VIII-lea și Superiorul General al Inchiziției, cardinalul florentin Vincenzo Iuliano, tocmai îmi comunicaseră motivul chemării mele la Roma. Și, deși nu aveam toate informațiile pe care le consideram necesare, știam suficient de multe cât să îmi pot planifica viitorul imediat. În acel moment am înțeles că fusesem ales de către una dintre congregațiile cele mai puternice și influente ale lumii, care-mi acordase niște puteri pe care puțini inchizitori le puteau obține. Sfântul Oficiu al Bisericii Universale, al cărui servitor și judecător sunt, mă remarcase.

Fusesem convocat în camerele papei, în audiență privată, la 22 noiembrie, anul Domnului 1597. Sixt al V-lea și Clement al

VIII-lea aleseseră să locuiască în aceleași încăperi minunate pe care incomparabilul Rafael le decorase pentru războinicul Papă Iulius al II-lea. Cu greu îmi puteam lua ochii de la frescele care împodobeau pereții camerei și care, prin reproducerea unor episoade diverse din Sfânta Scriptură și din istorie, demonstau prezența permanentă a lui Dumnezeu alături de Biserica Sa, apărând-o împotriva tuturor amenințărilor și ajutându-i pe necredincioși să-și recupereze credința și să și-o întărească. Apăreau în acele fresce îngerul care l-a eliberat pe Sfântul Petru din închisoare și azima împărțășaniei din Bolsena, din care a curs sânge pentru a-i dovedi preotului neîncredător că transsubstanțierea nu este numai o metaforă frumoasă; apăreau, de asemenea, Petru și Pavel, care îl ajutau pe Papa Leon să-l împiedice pe Atila să invadeze Italia, precum și Heliodor, cel care voise să fure comoara Templului lui Solomon și care fusese alungat de către un călăreț divin.

Și iată și acel chip uscățiv, aspru, întrucâtva îmbătrânit după ce trecuse de treizeci de ani și văzuse atâtea lucruri, cu părul-i castaniu deja mai rar și cu acei ochi a căror privire iscoditoare se mai îndulcea numai datorită culorii lor calde ca mierea. Chipul lui Angelo DeGrasso – chipul meu.

Mi-am îndepărtat privirea de la oglindă și m-am apropiat de locul unde papa și Superiorul General al Inchiziției mă așteptau așezați. Iuliano îmi făcu semn să mă așez pe un scaun liber ce se afla în fața lor. După un scurt preambul de politețe, conversația a ajuns la subiectul principal al întâlnirii.

– Frate DeGrasso, am urmărit cu atenție activitatea dumneavoastră în calitate de Inchizitor General al Liguriei, începând cardinalul cu o voce gravă și învăluitoare, adresându-mi-se cu privirea lui așezată, și am observat că printre procesele aflate în sarcina dumneavoastră se numără și unul mai deosebit, care suscită întreaga noastră atenție: cel al ereticului Eros Gianmaria, își încheie discursul Iuliano în timp ce papa ne observa în liniște.

– Gianmaria are de îndeplinit patru ani de închisoare, dintre care numai unul sub jurisdicția mea, le-am răspuns, privindu-i cu

surprindere. Nu vă pot spune prea multe lucruri noi, deoarece acest acuzat trebuie să mai fie judecat și de tribunal.

– Nu e nimic nou, răspunse cardinalul; e o problemă mai veche pe care acest eretic știe foarte bine s-o țină sub tăcere.

– La ce vă referiți, generale? l-am întrebat cu mirare.

– Acuzatul pe care îl țineți închis în Genova a reușit să se eschiveze în fața întrebărilor Inchizitorului General al Veneției și acum se pare că face același lucru și cu dumneavoastră.

– Nici acesta și nici un alt eretic nu a izbândit să facă față interogatoriilor mele, cu atât mai puțin închisorii mele, i-am răspuns cu o trufie ce nu mi-o puteam stăpâni. Care este secretul pe care îl ascunde Gianmaria și pe care Excelența Voastră nu l-a găsit în dosarul acestuia?

Cardinalul Iuliano își mângâie încet crucifixul pe care îl avea la gât. Ridică ușor capul și mă privi îndelung, așteptând un moment oportun pentru a vorbi, însă nu se auzi vocea lui, ci aceea a unui străin care intrase discret în sală și care se afla acum în spatele meu.

– Ereticul Gianmaria ascunde o carte.

Nou-venitul parcurse puținii pași până la Sanctitatea Sa și se așeză la stânga acestuia. Chipul său ascuțit, cu un nas acvilin și niște buze subțiri învinețite de parcă ar fi fost ale unui cadavru, era brăzdat de riduri adânci și trăda hotărârea celor exaltați. Nu înțelegeam motivul prezenței acestui om aici și chipul meu lăsa să se vadă acest lucru; nu a durat însă prea mult până ce Iuliano îmi lămură nedumerirea.

– Frate DeGrasso, permiteți-mi să vi-l prezint pe Darko, spuse cardinalul arătând înspre străin, un călugăr moldovean care slujește Biserica noastră.

– Bine v-am găsit întru Hristos, frate, i-am spus, înclinându-mi capul. Pe obrajii osoși ai călugărului apăru un ușor zâmbet. Iertați-mi indiscreția, însă mă surprind foarte mult veșmintele dumneavoastră. Excelența Sa tocmai a spus că slujiți Biserica noastră, însă rasa domniei voastre este cea a unui călugăr ortodox...

– Nu vă lăsați înșelat de înfățișarea mea; îi sunt loial Romei, nu Constantinopolului, îmi răspunse tăios fratele Darko.

A trebuit să-mi amân curiozitatea legată de hainele acestuia pentru altă dată și să îi pun întrebări despre informațiile pe care părea să le dețină cu privire la secretul lui Gianmaria.

— Ați afirmat că ereticul meu ascunde o carte...

— Într-adevăr, spuse călugărul.

L-am privit încercând să-mi ascund interesul și inspirând aroma tămâii ce înmiresma încăperea, pentru a mă liniști înainte de a vorbi mai departe.

— Este acuzat de lucruri mai grave decât acesta, i-am răspuns pe un ton care provoacă intervenția promptă a cardinalului.

— Nici aberațiile, nici violențele, nici violurile sau ritualurile satanice, nici asasinatele diabolice de care este acuzat nu ne interesează în acest moment. Păcatul lui cel mai grav nu este acela de a fi un monstru, ci faptul că tănuiește un secret, spuse Iuliano cu nerăbdare.

— Acea carte despre care ne-a vorbit fratele Darko? am continuat din ce în ce mai curios.

— Într-adevăr. O carte... interzisă, încheie cardinalul cu solemnitate, în timp ce încăperea se cufunda într-o tăcere adâncă, iar papa mă privea cu ochii săi milostivi, o privire care nu era altceva decât o rugămintă mascată, și care mă făcu să reacționez.

— Atunci ce trebuie să fac, generale? am spus, privindu-l pe Iuliano.

— Să o găsești.

— Și care este titlul acestei cărți? am întrebat în cele din urmă, iar cardinalul trase aer în piept înainte de a pronunța otrăvitorul nume al cărții.

— *Necronomicon*.

— O carte grecească? am spus și-am rămas dus pe gânduri, căci acest nume îmi răsună în minte ca niște corzi de harpă.

— Nu, rectifică autoritar fratele Darko. Această denumire i-a fost dată de traducătorul ei, filosoful grec care a introdus-o în Europa. Originalul nu e grecesc, este de proveniență arabă... Și nu mai există, Biserica a confiscat-o și a distrus-o în anul 1231 la Toledo. Exemplarul pe care îl căutam este o traducere italiană,

ultimul dintr-o serie de copii care au fost localizate și distruse în mod sistematic.

— Înțeleg, am răspuns cu sinceritate, căci începeam să înțeleg de ce această întâlnire fusese convocată atât de urgent, precum și rangul înalt al persoanelor de față. Singura întrebare care mă face curios (și, cum altfel, mă îngrijorează) este legată de conținutul cărții. Ce anume din această carte a atras interesul generalului și al Sanctității Sale? am încheiat, privindu-l fix pe Clement al VIII-lea.

Sfântul Părinte își ținea capul plecat, adâncit în gânduri, cu privirea pierdută în barba-i albă și deasă. Nu el a fost cel care mi-a răspuns, ci Iuliano.

— Este o carte satanică, mă lămurii Inchizitorul General. Între paginile ei se ascunde stigmatul mizerabil al păcatului... Este ca un buștean uscat pentru flacăra ereziei care mistuie poporul nostru.

— *Necronomicon* vorbește despre tainele astrelor, interveni din nou Darko, afișând siguranța unui erudit. În spatele veșmintelor ortodoxe ale moldoveanului se ascundea un cercetător neobosit al sferei cerești; nu degeaba era cunoscut la Roma sub numele de „Astrologul“. Din câte se spune, în această carte antică sunt descifrate secretele ancestrale ale stelelor fixe, o veche enigmă a cărei dezlegare abia dacă o putem întrezări...

— Dar... cunoașteți conținutul acestei cărți? nu m-am putut abține să-l întreb, căci asta părea să se înțeleagă din cuvintele lui Darko; acesta, dându-și seama de capcana în care căzuse din cauza entuziasmului său, își îndreptă privirea spre cardinal, implorându-l să-i vină în ajutor.

— Ceea ce ne interesează acum nu este conținutul acestei cărți, afirmă categoric Iuliano. Cel mai important este să punem mâna pe ea și, pentru a o obține, primul pas este să reușim să-l facem pe eretic să mărturisească unde a ascuns-o.

— Gianmaria este un acuzat dificil... Ne va lua ceva timp până vom reuși să-l facem să vorbească, am răspuns, știind foarte bine ce spuneam, însă cardinalul își așinti către mine ochii săi pătrunzători și, cu vocea lui mieroasă, încercă să atenueze violența privirii și a propunerii sale.

– Dacă este nevoie, torturați-l. Dar aveți grijă să nu moară înainte să ne dea informația de care avem nevoie. Așa cum ați spus, capacitatea domniei voastre, în calitate de Inchizitor General, de a-i împlânzi chiar și pe acuzații cei mai îndărătnici ne-a fost transmisă de la mănăstirea din Genova, unde se află sediul și... închisoarea dumneavoastră. Din acest motiv v-am ales pe dumneavoastră, frate DeGrasso, și nu pe altcineva.

Acestea fiind zise, cardinalul Iuliano consideră terminată această parte a conversației.

Data fiind încrederea pe care mi-o acordau și știind acum care era însărcinarea mea, rămânea să aflu când aveau nevoie de acea mărturisire.

– Cât timp am la dispoziție?

– Nu foarte mult, numai câteva zile. După aceea va trebui să plecați într-o nouă misiune, răspunse Iuliano, sădindu-mi din nou îndoiala în suflet.

Așadar, mai era ceva?

– Altă misiune? Ce fel de misiune? am întrebat mirat.

Astrologul tăcea nemișcat, însă ochii lui străluceau, cu o scânteie ce părea să reflecte focul care trosnea în biroul papal. Din nou, Iuliano a fost cel care mi-a răspuns la întrebare.

– În ziua următoare autodafeului¹ pe care îl pregătiți, pe data de 1 decembrie, veți părăsi portul Genova la bordul unei nave spaniole. Veți sta departe de casă multă vreme.

– „Depart de casă multă vreme“? Ce vreți să spuneți cu asta? Și cartea?

Nu mai înțelegeam nimic: trebuia să-l interoghez pe eretic pentru a afla unde era cartea, un lucru și-așa destul de dificil, pentru care nu mi se acorda foarte mult timp. Însă munca mea părea că se va termina aici, dat fiind că trebuia să plec imediat într-o călătorie.

Iuliano se prefăcu a nu-mi auzi întrebările, se ridică apropiindu-se de masa de scris, luă de pe ea un obiect și mi-o întinse:

– Asta e pentru domnia voastră.

¹ Ceremonie în cursul căreia cei condamnați de Inchiziție pentru erezie erau puși să revină la credința părăsită sau erau arși pe rug. (n.tr.)

Era un plic din piele, legat și sigilat cu ceara roșie a Sfântului Oficiu. Văzând emblema noastră, am fost cuprins de mândrie, dar și de o oarecare teamă în fața răspunderii pe care tocmai o acceptasem.

– Va trebui să călătoriți către Lumea Nouă, continuă cardinalul. Nu este vorba de un control obișnuit al Sfântului Oficiu, nu va fi timp de judecăți... Va trebui doar să îndepliniți întocmai ordinele pe care le veți afla în acest plic.

– Care va fi destinația călătoriei mele?

– O așezare sărăcăcioasă de franciscani și iezuiți din Viceregatul Peru, sub guvernarea Paraguayului, situată în estuarul râului Paraná, nu foarte departe de Asunción.

– Și ce va trebui să fac acolo? am întrebat, privindu-i nerăbdător chipul.

– Scopul acestei misiuni nu vă va fi dezvăluit deocamdată, răspunse Iuliano, cu un ton ce nu mai aștepta nici o replică, eu însă nu am putut decât să insist, atât de mare mi-a fost surprinderea în fața unui asemenea secret.

– Doriți să merg până la Asunción fără să cunosc motivul acestei călătorii?

– Scopul acestei misiuni nu vă va fi dezvăluit, repetă Iuliano, până ce nu veți putea să deschideți plicul pe care vi l-am încredințat și să-i aflați conținutul. Trebuie să-l deschideți atunci când veți ajunge la mănăstire și în el veți găsi instrucțiuni exacte privind modul în care trebuie să acționați. Este foarte important să nu le cunoașteți acum; dar nu vă întristați, lucrurile pe care nu le cunoașteți acum și care vă îngrijorează atât de mult vă vor fi dezvăluite la timpul potrivit.

Confuzia mea, insolitul misiunii ce mi se încredința, acea situație despre care nu știam prea multe, dar trebuia să acționez, precum și decizia pe care o luase generalul, tăcerea nerăbdătoare a Astrologului și tăcerea implacabilă a pontifului rarefiaseră atmosfera, care părea să vibreze în ritmului accelerat al inimii mele.

– Domnule general, chiar îmi cereți să fac o călătorie atât de lungă fără a ști foarte clar în ce scop?

Era ultima mea șansă de a obține un răspuns.

– Așa trebuie să procedăm, conchise tăios cardinalul.

Darko îmi aruncă o privire plină de subînțeles. Supunerea pe care o datoram îmi amuți pentru o clipă gâtul, însă vehemența răzvrătirii nu întârzie să facă loc incontinenței verbale.

– Nu am obiceiul să încep lucrurile în necunoștință de cauză, am izbucnit înfuriat, din adâncul ființei mele. Nici nu consider că stă în natura Bisericii să îmi acopere ochii cu un văl în loc să mi-l înlăture. Sunt Inchizitorul General al Liguriei, apărător respectat și temut al ortodoxiei, și prin urmare am nevoie ca dumneavoastră să îmi arătați dușmanii, iar nu întunericul.

Cuvintele mele șuierară prin aer asemenea unor pumnale în fața intrigilor lui Iuliano. În acel moment, Papa Clement renunță la tăcerea sa și, mângâindu-și barba, dus pe gânduri, vorbi cu înflăcărare, dar și cu prudență. Chipul său tăbăcit era acela al unui om care se apropia de apusul vieții.

– Acum îmi dau seama că alegerea noastră a fost una înțeleaptă, începu Sfântul Părinte, și de aceea avem încredere că veți duce la bun sfârșit însărcinarea ce vi s-a încredințat cu același zel cu care ați servit Biserica noastră în mănăstirea din Genova. Vocea papei păru să devină încetul cu încetul mai înduioșătoare, asemenea corzii unui arcuș uzat. Vă înțelegem, căci este logic și omenesc să refuzați incertitudinea, însă astăzi nevoile noastre o impun. Așa am hotărât-o personal și se va face întocmai.

– Da, Sanctitate, am răspuns atunci fără să șovăi și, văzând fidelitatea de care dădeam dovadă prin răspunsul meu, Clement al VIII-lea zâmbi ușor, încheindu-și intervenția cu una dintre alegoriile sale preferate.

– Frate DeGrasso... Știți că lupoaica romană își alăptează fiii în egală măsură și, înainte de a-i pofți laptele, mai bine ascultați-i pe frații care v-au făcut loc printre ugerile ei. Aveți încredere în noi, îndoiala nu trebuie să vă pună în fața ochilor văluri care nu există. Căci dacă se va întâmpla asta, vă veți pierde credința, iar în orbirea sufletului l-ați putea considera fariseu și detractor chiar și pe un om nevinovat.

– Da, Sanctitate, am murmurat, fără a îndrăzni să mai spun altceva.

– Suntem siguri că sunteți un om de încredere al Bisericii și că vă veți îndeplini cu succes misiunea.

Pontiful îmi întinse mâna-i înmănușată, considerând terminată întâlnirea. Atunci am făcut un pas înainte, am îngenunchat și i-am sărutat inelul de vicar al lui Hristos.

– Sfinte Părinte, am rostit cu înflăcărare, mă voi întoarce la Sf. Petru cu rezultatele așteptate.

– Suntem siguri că așa va fi, frate DeGrasso. Aici vă vom aștepta și vom înălța rugăciuni pentru dumneavoastră, spuse papa și, ridicându-și mâna în fața chipului meu, mă binecuvântă. Mergeți cu Dumnezeu... *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.*

Cardinalul Iuliano și Darko rămaseră tăcuți. Nu păreau să aibă nici o îndoială cu privire la această misiune. Pentru mine, în schimb, îndoielile se înzeciseră.

În mod inevitabil, în drumul meu se încrucișau o carte și o călătorie.

2

Am ieșit din palatele Vaticanului prin bazilică, fără să mă grăbesc, într-o Romă care îmi părea cenușie și indiferentă. Aerul geros de toamnă îmi îngheță chipul, obligându-mă să-mi ridic gluga rasei și să-mi ascund mâinile sub manta. Astfel, am traversat piața Sfântul Petru prin centru, așa cum obișnuiam să fac, căutând un răspuns la numeroasele mele îndoeli în străfundul gândurilor mele, un răspuns la care încercam să ajung pășind pe acel pământ botezat deopotrivă cu sânge și milă. În mod paradoxal, chiar în această piață împărații își distrau nobili și plebeii prin uciderea creștinilor. În arena circului, care acum era acoperită de lespezi sfințite, însuși Sfântul Petru fusese supus jugului devastator al persecuției imperiale. Ultimele clipe din viața sa, ultima răsuflare, ultimele viziuni ale acestuia s-au petrecut în